Taittirīya-Brāhmaṇa

Book 1, Chapter 4

Edited by Subramania Sarma, Chennai

Final proofread version, 1st April 2005

[[1-4-1-1]]

उ॒भये॒ वा ए॒ते प्र॒जाप॑ते॒रध्य॑सृज्यन्त।

दे॒वाश्चासु॑राश्च।

तान्न व्य॑जानात्।

इ॒मे᳚ऽन्य इ॒मे᳚ऽन्य इति॑।

स दे॒वान॒ꣳ॒ शून॑करोत्।

तान॒भ्य॑षुणोत्।

तान्प॒वित्रे॑णापुनात्।

तान्प॒रस्ता᳚त्प॒वित्र॑स्य॒ व्य॑गृह्णात्।

ते ग्रहा॑ अभवन्।

तद्ग्रहा॑णां ग्रह॒त्वम्॥ १॥

[[1-4-1-2]]

दे॒वता॒ वा ए॒ता यज॑मानस्य गृ॒हे गृ॑ह्यन्ते।

यद्ग्रहा᳚ः।

वि॒दुरे॑नं दे॒वाः।

यस्यै॒वं वि॒दुष॑ ए॒ते ग्रहा॑ गृ॒ह्यन्ते᳚।

ए॒षा वै सोम॒स्याहु॑तिः।

यदु॑पा॒ꣳ॒शुः।

सोमे॑न दे॒वाꣳ॒स्तर्प॑या॒णीति॒ खलु॒ वै सोमे॑न यजते।

यदु॑पा॒ꣳ॒शुं जु॒होति॑।

सोमे॑नै॒व तद्दे॒वाꣳ॒स्तर्प॑यति।

यद्ग्रहा᳚ञ्जु॒होति॑॥ २॥

[[1-4-1-3]]

दे॒वा ए॒व तद्दे॒वान्ग॑च्छन्ति।

यच्च॑म॒साञ्जु॒होति॑।
ते॒नै॒वानु॑रू॒पेण॒ यज॑मानः सुव॒र्गं लो॒कमे॑ति॑।
किं न्वे॑तदग्र॑ आसी॒दित्या॑हुः।
यत्पात्रा॒णीति॑।
इ॒यं वा ए॒तदग्र॑ आसीत्।
मृन्मया॑नि॒ वा ए॒तान्या॑सन्।
तैर्दे॒वा न व्या॒वृत॑मगच्छन्।
त ए॒तानि॑ दा॒रु॒मया॑णि॒ पात्रा॒ण्यपश्यन्।
तान्य॑कुर्वत॥ ३॥

[[1-4-1-4]]
तैर्वै ते व्या॒वृत॑मगच्छन्।
यद्दा॑रु॒मया॑णि॒ पात्रा॑णि॒ भव॑न्ति।
व्या॒वृत॑मे॒व तैर्यज॑मानो गच्छति।
यानि॑ दा॒रु॒मया॑णि॒ पात्रा॑णि॒ भव॑न्ति।
अ॒मु॒मे॒व तैर्लो॒कम॒भिज॑यति।
यानि॑ मृ॒न्मया॑नि।
इ॒मम॒व तैर्लो॒कम॒भिज॑यति।
ब्र॒ह्म॒वा॒दिनो॑ वदन्ति।
काश्चत॑स्त्रः स्था॒लीर्वा॑य॒व्याः सोम॒ग्र॒ह॑णी॒रिति॑।
दे॒वा वै पृश्नि॑मदुह्रन्॥ ४॥

[[1-4-1-5]]
तस्या॑ ए॒ते स्तना॑ आसन्।
इ॒यं वै पृश्नि॑ः।
ताम॑दि॒त्या आ॑दि॒त्यस्था॒ल्या चतु॑ष्पदः प॒शून॑दुह्रन्।
यदा॑दि॒त्यस्था॒ली भव॑ति।
चतु॑ष्पद ए॒व तया॑ प॒शून् यज॑मान इ॒मां दु॑हे।
तामिन्द्र॑ उक्थ्य॒स्था॒ल्येन्द्रि॒यम॑दुहत्।
यदु॑क्थ्य॒स्था॒ली भव॑ति।
इ॒न्द्रि॒यमे॒व तया॒ यज॑मान इ॒मां दु॑हे।

तां विश्वे॑ दे॒वा आ᳚ग्रयणस्था॒ल्योर्ज᳚मदुह्रन्।

यदा᳚ग्रयणस्था॒ली भव॑ति॥ ५॥

[[1-4-1-6]]

ऊर्ज᳚मे॒व तया॒ यज॑मान इ॒मां दु॑हे।

तां म॑नु॒ष्या᳚ ध्रुवस्था॒ल्याऽऽयु॑रदुह्रन्।

यद्ध्रु॑वस्था॒ली भव॑ति।

आयु॑रे॒व तया॒ यज॑मान इ॒मां दु॑हे।

स्था॒ल्या गृ॒ह्णाति॑।

वा॒य॒व्ये॑न जुहोति।

तस्मा॑द॒न्येन॒ पात्रे॑ण प॒शून्दु॒हन्ति॑।

अ॒न्येन॒ प्रति॑गृह्णन्ति।

अथो᳚ व्या॒वृत॑मे॒व तद्यज॑मानो गच्छति॥ ६॥

ग्र॒ह॒त्वं ग्रहा᳚ञ्जु॒होत्य॑कुर्व॒तादुह्रन्नाग्रयणस्था॒ली भव॑ति॒ नव॑ च॥ १॥

[[1-4-2-1]]

यु॒वꣳ सु॒राम॑मश्विना।

नमु॑चावाऽसु॒रे सचा᳚।

वि॒पि॒पा॒ना शु॑भस्पती।

इन्द्रं॒ कर्म᳚स्वावतम्।

पु॒त्रमि॑व पि॒तरा॑व॒श्विनो॒भा।

इन्द्राव॑तं॒ कर्म᳚णा द॒ꣳसना॑भिः।

यत्सु॒राम॒ं व्यपि॑बः॒ शची॑भिः।

सर॑स्वती त्वा मघवन्नभीष्णात्।

अहा᳚व्यग्ने ह॒विरा॒स्ये॑ ते।

स्रु॒चीव॑ घृ॒तं च॒मू इ॑व॒ सोम॑ः॥ १॥

[[1-4-2-2]]

वा॒ज॒सनि॑ꣳ र॒यिम॒स्मे सु॒वीर᳚म्।

प्र॒श॒स्तं धे॑हि य॒शसं॑ बृ॒हन्त᳚म्।

यस्मि॒न्नश्वा॑स ऋष॒भास॑ उ॒क्षण॑ः।

व॒शा मे॒षा अ॑वसृ॒ष्टास॒ आहु॑ताः।

की॒ला॒लपे॒ सोम॑पृष्ठाय वे॒धसे॑।
हृ॒दा म॒तिं ज॑नय॒ चारु॑म॒ग्नये॑।
नाना॒ हि वां॑ दे॒वहि॑त॒ꣳ॒ सदो॑ मि॒तम्।
मा सꣳसृ॑क्षाथां पर॒मे व्यो॑मन्।
सुरा॒ त्वमसि॑ शु॒ष्मिणी॒ सोम॑ ए॒षः।
मा मा॑ हिꣳसीः॒ स्वां योनि॑मावि॒शन्॥ २॥

[[1-4-2-3]]
यद॑त्र शि॒ष्टꣳ र॒सिनः॑ सु॒तस्य॑।
यदिन्द्रो॒ अपि॑ब॒च्छचीभिः॑।
अ॒हं तद॑स्य॒ मन॑सा शि॒वेन॑।
सोम॒ꣳ॒ राजा॑नमि॒ह भ॑क्षयामि।
द्वे स्रु॒ती अ॑शृणवं पितृ॒णाम्।
अ॒हं दे॒वाना॑मुत मर्त्या॑नाम्।
ताभ्या॑मि॒दं विश्वं॒ भुव॑न॒ꣳ॒ समे॑ति।
अ॒न्त॒रा पूर्व॒मप॑रं च के॒तुम्।
यस्ते॑ देव वरुण गाय॒त्रछ॑न्दाः॒ पाशः॑।
तं त॑ ए॒तेनाव॑यजे॥ ३॥

[[1-4-2-4]]
यस्ते॑ देव वरुण त्रि॒ष्टुप्छ॑न्दाः॒ पाशः॑।
तं त॑ ए॒तेनाव॑यजे।
यस्ते॑ देव वरुण॒ जग॑तीछन्दाः॒ पाशः॑।
तं त॑ ए॒तेनाव॑यजे।
सोमो॒ वा ए॒तस्य॑ रा॒ज्यमाद॑त्ते।
यो राजा॒ सन्रा॒ज्यो वा॒ सोमे॑न॒ यज॑ते।
दे॒व॒सु॒वामे॒तानि॑ ह॒वीꣳषि॑ भवन्ति।
ए॒ताव॑न्तो॒ वै दे॒वानाꣳ॑ स॒वाः।
त ए॒वास्मै॑ स॒वान्प्रय॑च्छन्ति।
त ए॑नं॒ पुनः॑ सुवन्ते रा॒ज्याय॑।
दे॒व॒सू राजा॑ भवति॥ ४॥

सोम॑ आवि॒शन् य॑जे रा॒ज्यायै॑कं॑ च॥ २॥

[[1-4-3-1]]

उद॑स्थाद्दे॒व्यदि॑ति॒र्विश्वरू॑पी।

आयु॑र्य॒ज्ञप॑तावधात्।

इन्द्रा॑य कृण्व॒ती भा॒गम्।

मि॒त्राय॒ वरु॑णाय च।

इ॒यं वा अ॑ग्निहो॒त्री।

इ॒यं वा ए॒तस्य॒ निषी॑दति।

यस्या॑ग्निहो॒त्री नि॒षीद॑ति।

तामुत्था॑पयेत्।

उद॑स्थाद्दे॒व्यदि॑ति॒रिति॑।

इ॒यं वै दे॒व्यदि॑तिः॥ १॥

[[1-4-3-2]]

इ॒मामे॒वास्मा॒ उत्था॑पयति।

आयु॑र्य॒ज्ञप॑तावधा॒दित्या॑ह।

आयु॑रे॒वास्मि॒न्दधाति।

इन्द्रा॑य कृण्व॒ती भा॒गं मि॒त्राय॒ वरु॑णाय॒ चेत्या॑ह।

य॒था॒ य॒जु॒रे॒वैतत्।

अव॑र्ति॒ वा ए॒षैतस्य॑ पा॒प्मान॑ प्रति॒ख्याय॒ निषी॑दति।

यस्या॑ग्निहो॒त्र्युप॑सृष्टा नि॒षीद॑ति।

तां दु॒ग्ध्वा ब्रा॑ह्म॒णाय॑ दद्यात्।

यस्या॒न्नं नाद्यात्।

अव॑र्तिमे॒वास्मि॒न्पा॒प्मान॒ प्रति॑मुञ्चति॥ २॥

[[1-4-3-3]]

दु॒ग्ध्वा द॑दाति।

न ह्यद॑ष्टा॒ दक्षि॑णा दी॒यते॑।

पृ॒थि॒वीं वा ए॒तस्य॒ पय॒ः प्रवि॑शति।

यस्या॑ग्निहो॒त्रं दु॒ह्यमा॑न॒ꣳ स्कन्द॑ति।

यद॒द्य दु॒ग्धं पृ॒थि॒वीमस॑क्त।

यदोष॑धीर॒प्यस॑र॒द्यदाप॑ः।
पयो॑ गृ॒हेषु॒ पयो॑ अघ्नि॒यासु॑।
पयो॑ व॒त्सेषु॒ पयो॑ अ॒स्तु तन्मयीत्या॑ह।
पय॑ ए॒वात्मन्गृ॒हेषु॑ प॒शुषु॑ धत्ते।
अ॒प उप॑सृजति॥ ३॥

[[1-4-3-4]]
अ॒द्भिरे॒वैन॑दाप्नोति।
यो वै य॒ज्ञस्या॒र्तेना॒नार्त॑ꣳ सꣳसृ॒जति॑।
उ॒भे वै ते तर्ह्यार्छ॑तः।
आर्छ॑ति॒ खलु॒ वा ए॒तद॑ग्निहो॒त्रम्।
यद्दु॒ह्यमा॑न॒ꣳ स्कन्द॑ति।
यद॑भिदु॒ह्यात्।
आर्ते॒नानार्तं॑ य॒ज्ञस्य॒ सꣳसृ॑जेत्।
तदे॒व या॒दृक्की॒दृक्च॒ होत॒व्य᳚म्।
अथा॒न्यां दु॒ग्ध्वा पुन॑र्होत॒व्य᳚म्।
अना᳚र्तेनै॒वार्तं॑ य॒ज्ञस्य॒ निष्क॑रोति॥ ४॥

[[1-4-3-5]]
यद्युद्धृ॑तस्य॒ स्कन्दे᳚त्।
यत्ततोऽहु॑त्वा॒ पुन॑रि॒यात्।
य॒ज्ञं विच्छि॑न्द्यात्।
यत्र॒ स्कन्दे᳚त्।
तन्नि॒षद्य॒ पुन॑र्गृह्णीयात्।
यत्रै॒व स्कन्द॑ति।
तत॑ ए॒वैन॒त्पुन॑र्गृह्णाति।
तदे॒व या॒दृक्की॒दृक्च॒ होत॒व्य᳚म्।
अथा॒न्यां दु॒ग्ध्वा पुन॑र्होत॒व्य᳚म्।
अना᳚र्तेनै॒वार्तं॑ य॒ज्ञस्य॒ निष्क॑रोति॥ ५॥

[[1-4-3-6]]
वि वा ए॒तस्य॑ य॒ज्ञश्छि॑द्यते।

यस्या᳚ग्निहो॒त्रे॑ऽधिश्रि॑ते॒ श्वाऽन्त॒रा धाव॑ति।

रु॒द्रः खलु॒ वा ए॒षः।

यद॒ग्निः।

यद्गाम॑न्वत्याव॒र्तये᳚त्।

रु॒द्राय॑ प॒शूनपि॑दध्यात्।

अ॒प॒शुर्यज॑मानः स्यात्।

यद॒पो᳚ऽन्वतिषि॒ञ्चेत्।

अ॒ना॒द्यम॒ग्नेरापः॑।

अ॒ना॒द्यमा᳚भ्या॒मपि॑दध्यात्।

गार्ह॑पत्या॒द्भस्मा॒दाय॑।

इ॒दं विष्णु॒र्विच॑क्रम॒ इति॑ वैष्ण॒व्यर्चाऽऽह॑व॒नीया᳚द्ध्व॒ꣳ॒सय॒न्नुद्द्र॑वेत्।

य॒ज्ञो वै विष्णुः॑।

य॒ज्ञेनै॒व य॒ज्ञꣳ संत॑नोति।

भस्म॑ना प॒दमपि॑ वपति॒ शान्त्यै᳚॥ ६ ॥

वै दे॒व्यदि॑तिर्मुञ्चति सृजति करोति करोत्याभ्या॒मपि॑ दध्या॒त्पञ्च॑ च॥ ३ ॥

[[1-4-4-1]]

नि वा ए॒तस्या॑हव॒नीयो॒ गार्ह॑पत्यं कामयते।

नि गार्ह॑पत्य आहव॒नीय᳚म्।

यस्या॒ग्निमनु॑द्धृत॒ꣳ॒ सूर्यो॒ऽभिनि॒म्रोच॑ति।

द॒र्भे॒ण हिर॑ण्यं प्र॒बध्य॑ पु॒रस्ता᳚द्धरेत्।

अथा॒ग्निम्।

अथा᳚ग्निहो॒त्रम्।

यद्धिर॑ण्यं पु॒रस्ता॒द्धर॑ति।

ज्योति॒र्वै हिर॑ण्यम्।

ज्योति॑रे॒वैनं॒ पश्य॒न्नुद्धर॑ति।

यद॒ग्निं पूर्व॒ꣳ॒ हर॒त्यथा᳚ग्निहो॒त्रम्॥ १ ॥

[[1-4-4-2]]

भा॒ग॒धेये॑नै॒वैनं॒ प्रण॑यति।

ब्रा॒ह्म॒ण आ॑र्षे॒य उद्ध॑रेत्।

ब्रा॒ह्म॒णो वै सर्वा᳚ दे॒वताः᳚।

सर्वा᳚भिरे॒वैनं॑ दे॒वता॑भि॒रुद्ध॑रति।

अ॒ग्नि॒हो॒त्रमु॑प॒साद्यातमि॑तोरासीत।

व्र॒तमे॒व ह॒तमनु॑ म्रियते।

अन्तं॒ वा ए॒ष आ॒त्मनो॑ गच्छति।

यस्ताम्य॑ति।

अन्त॑मे॒ष य॒ज्ञस्य॑ गच्छति।

यस्या॒ग्निमनु॑द्धृत॒ꣳ॒ सूर्यो॒ऽभिनि॒म्रोच॑ति॥ २॥

[[1-4-4-3]]

पुनः॑ स॒मन्य॑ जुहोति।

अन्ते॑नै॒वान्तं॑ य॒ज्ञस्य॒ निष्क॑रोति।

वरु॑णो॒ वा ए॒तस्य॑ य॒ज्ञं गृ॑ह्णाति।

यस्या॒ग्निमनु॑द्धृत॒ꣳ॒ सूर्यो॒ऽभिनि॒म्रोच॑ति।

वा॒रु॒णं च॒रुं निर्व᳚पेत्।

तेनै॒व य॒ज्ञं निष्क्री᳚णीते।

नि वा ए॒तस्या᳚ह॒वनीयो॒ गार्ह᳚पत्यं कामयते।

नि गार्ह᳚पत्य आह॒वनीय᳚म्।

यस्या॒ग्निमनु॑द्धृत॒ꣳ॒ सूर्यो॒ऽभ्युदे॑ति᳚।

च॒तु॒र्गृ॒ही॒तमाज्यं॑ पु॒रस्ता᳚द्धरेत्॥ ३॥

[[1-4-4-4]]

अथा॒ग्निम्।

अथा᳚ग्निहो॒त्रम्।

यदाज्यं॑ पु॒रस्ता॒द्धर॑ति।

ए॒तद्वा अ॒ग्नेः प्रि॒यं धाम॑।

यदाज्य᳚म्।

प्रि॒येणै॒वैनं॒ धाम्ना॒ सम॑र्धयति।

यद॒ग्निं पूर्व॒ꣳ॒ ह॒रत्यथा᳚ग्निहो॒त्रम्।

भा॒ग॒धेये॑नै॒वैनं॒ प्रण॑यति।

ब्रा॒ह्म॒ण आर्षे॑य उद्ध॑रेत्।

ब्रा॒ह्म॒णो वै सर्वा᳚ दे॒वताः᳚ ॥ ४॥

[[1-4-4-5]]

सर्वा᳚भिरे॒वैनं᳚ दे॒वता॑भि॒रुद्ध॑रति।

परा॑ची॒ वा ए॒तस्मै᳚ व्यु॒च्छन्ती॒ व्यु॑च्छति।

यस्या॒ग्निमनु॑द्धृत॒ꣳ॒ सूर्यो॒ऽभ्यु॑देति॑।

उ॒षाः के॒तुना॑ जुषताम्।

य॒ज्ञं दे॒वेभि॑रिन्वि॒तम्।

दे॒वेभ्यो॒ मधु॑मत्तम॒ꣳ॒ स्वाहेति॑ प्र॒त्यङ्ङि॒षद्याज्ये॑न जुहुयात्।

प्र॒तीची॑मे॒वास्मै॒ विवा॑सयति।

अ॒ग्नि॒हो॒त्रमु॑प॒साद्यातमि॑तोरासीत।

व्र॒तमे॒व ह॒तमनु॑ म्रियते।

अन्तं॒ वा ए॒ष आ॒त्मनो॑ गच्छति॥ ५॥

[[1-4-4-6]]

यस्ताम्य॑ति।

अन्त॑मे॒ष य॒ज्ञस्य॑ गच्छति।

यस्या॒ग्निमनु॑द्धृत॒ꣳ॒ सूर्यो॒ऽभ्यु॑देति॑।

पुन॑ः स॒मन्य॑ जुहोति।

अन्ते॑नै॒वान्तं॑ य॒ज्ञस्य॒ निष्क॑रोति।

मि॒त्रो वा ए॒तस्य॑ य॒ज्ञं गृ॒ह्णाति।

यस्या॒ग्निमनु॑द्धृत॒ꣳ॒ सूर्यो॒ऽभ्यु॑देति॑।

मै॒त्रं च॒रुं निर्व॑पेत्।

तेनै॒व य॒ज्ञं निष्क्री॑णीते।

यस्या॑हव॒नीये॒ऽनु॑द्वाते॒ गार्ह॑पत्य उ॒द्वाये᳚त्॥ ६ ॥

[[1-4-4-7]]

यदा॑हव॒नीय॒मनु॑द्वाप्य॒ गार्ह॑पत्यं॒ मन्थे᳚त्।

विच्छि॑न्द्यात्।

भ्रातृ॑व्यमस्मै जनयेत्।

यद्वै य॒ज्ञस्य॑ वास्त॒व्यं॑ क्रि॒यते᳚।

तदनु॑ रु॒द्रोऽव॑चरति।

यत्पूर्वमन्ववस्येत्।
वास्तव्यमग्निमुपासीत।
रुद्रोऽस्य पशून्घातुकः स्यात्।
आहवनीयमुद्वाप्य।
गार्हपत्यं मन्थेत्॥ ७॥

[[1-4-4-8]]
इतः प्रथमं जज्ञे अग्निः।
स्वाद्योनेरधि जातवेदाः।
स गायत्रिया त्रिष्टुभा जगत्या।
देवेभ्यो हव्यं वहतु प्रजानन्निति।
छन्दोभिरेवैनꣳ स्वाद्योनेः प्रजनयति।
गार्हपत्यं मन्थति।
गार्हपत्यं वा अन्वाहिताग्नेः पशव उपतिष्ठन्ते।
स यदुद्वायति।
तदनु पशवोऽप क्रामन्ति।
इषे रय्यै रमस्व॥ ८॥

[[1-4-4-9]]
सहसे द्युम्नाय।
ऊर्जे पत्यायेत्याह।
पशवो वै रयिः।
पशूनेवास्मै रमयति।
सारस्वतौ त्वोत्सौ समिन्धातामित्याह।
ऋक्सामे वै सारसवतावुत्सौ।
ऋक्सामाभ्यामेवैनꣳ समिन्धे।
सम्राडसि विराडसीत्याह।
रथन्तरं वै सम्राट्।
बृहद्विराट्॥ ९॥

[[1-4-4-10]]
ताभ्यामेवैनꣳ समिन्धे।

वज्रो वै चक्रम्।
वज्रो वा एतस्य यज्ञं विच्छिनत्ति।
यस्यानो वा रथो वाऽन्तराऽग्नी याति।
आहवनीयमुद्वाप्य।
गार्हपत्यादुद्धरेत्।
यदग्ने पूर्वं प्रभृतं पदꣳ हि ते।
सूर्यस्य रश्मीनन्वाततान।
तत्र रयिष्ठामनु संभरैतम्।
सं नः सृज सुमत्या वाजवत्येति॥ १०॥

[[1-4-4-11]]
पूर्वेणैवास्य यज्ञेन यज्ञमनु सं तनोति।
त्वमग्ने सप्रथा असीत्याह।
अग्निः सर्वा देवताः।
देवताभिरेव यज्ञꣳ सं तनोति।
अग्नये पथिकृते पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वपेत्।
अग्निमेव पथिकृतꣳ स्वेन भागधेयेनोप धावति।
स एवैनं यज्ञियं पन्थामपि नयति।
अनड्वान्दक्षिणा।
वही ह्येष समृद्ध्यै॥ ११॥
हरत्यथाग्निहोत्रं निम्रोचति हरेद्देवता गच्छत्युद्वायेन्मन्थेद्रमस्व बृहद्भिराडिति नव च॥ ४॥
नि वै पूर्वं त्रीणि निम्रोचति दर्भेण यद्धिरण्यमग्निहोत्रं पुनर्वरुणो वारुणं नि वा एतस्याभ्युदेति
चतुर्गृहीतमाज्यं यदाज्यं पराच्युषाः पुनर्मित्रो मैत्रं यस्याहवनीयेऽनुद्वाते गार्हपत्ये यद्वै मन्थेदुद्धरेत्॥

[[1-4-5-1]]
यस्य प्रातःसवने सोमोऽतिरिच्यते।
माध्यन्दिनꣳ सवनं कामयमानोऽभ्यतिरिच्यते।
गौधयति मरुतामिति धयद्वतीषु कुर्वन्ति।
हिनस्ति वै सन्ध्यधीतम्।
सन्धीव खलु वा एतत्।
यत्सवनस्यातिरिच्यते।

यद्वयद्वतीषु कुर्वन्ति।
सन्धेः शान्त्यै।
गायत्रꣳ साम भवति पञ्चदशः स्तोमः।
तेनैव प्रातःसवनान्न यन्ति॥ १॥

[[1-4-5-2]]
मरुत्वतीषु कुर्वन्ति।
तेनैव माध्यन्दिनात्सवनान्न यन्ति।
होतुश्चमसमनुन्नयन्ते।
होताऽनुशꣳसति।
मध्यत एव यज्ञꣳ समादधाति।
यस्य माध्यन्दिने सवने सोमोऽतिरिच्यते।
आदित्यं तृतीयसवनं कामयमानोऽभ्यतिरिच्यते।
गौरिवीतꣳ साम भवति।
अतिरिक्तं वै गौरिवीतम्।
अतिरिक्तं यत्सवनस्यातिरिच्यते॥ २॥

[[1-4-5-3]]
अतिरिक्तस्य शान्त्यै।
बण्महाꣳ असि सूर्येति कुर्वन्ति।
यस्यैवादित्यस्य सवनस्य कामेनातिरिच्यते।
तेनैवैनं कामेन समर्धयन्ति।
गौरिवीतꣳ साम भवति।
तेनैव माध्यन्दिनात्सवनान्न यन्ति।
सप्तदशः स्तोमः।
तेनैव तृतीयसवनान्न यन्ति।
होतुश्चमसमनून्नयन्ते।
होताऽनुशꣳसति॥ ३॥

[[1-4-5-4]]
मध्यत एव यज्ञꣳ समादधाति।
यस्य तृतीयसवने सोमोऽतिरिच्येत।

उक्थ्यं कुर्वीत।
यस्योक्थ्येऽतिरिच्येत।
अतिरात्रं कुर्वीत।
यस्यातिरात्रेऽतिरिच्यते।
तत्त्वै दुष्प्रज्ञानम्।
यजमानं वा एतत्पशव आसाद्य यन्ति।
बृहत्साम भवति।
बृहद्वा इमाँल्लोकान्दाधार।
बार्हताः पशवः।
बृहतैवास्मै पशून्दाधार।
शिपिविष्टवतीषु कुर्वन्ति।
शिपिविष्टो वै देवानां पुष्टम्।
पुष्ट्यैवैनꣳ समर्धयन्ति।
होतुश्चमसमनून्नयन्ते।
होताऽनुशꣳसति।
मध्यत एव यज्ञꣳ समादधाति॥ ४॥
यन्ति सवनस्यातिरिच्यते शꣳसति दाधाराष्टौ च॥ ५॥

[[1-4-6-1]]
एकैको वै जनतायामिन्द्रः।
एकं वा एताविन्द्रमभि सꣳसुनुतः।
यौ द्वौ सꣳसुनुतः।
प्रजापतिर्वा एष वितायते।
यद्यज्ञः।
तस्य ग्रावाणो दन्ताः।
अन्यतरं वा एते सꣳसुन्वतोर्निर्बप्सति।
पूर्वेणोपसृत्या देवता इत्याहुः।
पूर्वोपसृतस्य वै श्रेयान्भवति।
एतिवन्त्याज्यानि भवन्त्यभिजित्यै॥ १॥

[[1-4-6-2]]

म॒रुत्व॑तीः प्रति॒पद॑ः।
म॒रुतो॒ वै दे॒वाना॒मप॑राजितमा॒यत॑नम्।
दे॒वाना॑मे॒वाप॑राजित आ॒यत॑ने यतते।
उ॒भे बृ॑हद्रथन्त॒रे भ॑वतः।
इ॒यं वाव र॑थन्त॒रम्।
अ॒सौ बृ॒हत्।
आ॒भ्यामे॒वैन॑म॒न्तरे॑ति।
वा॒चश्च॒ मन॑सश्च।
प्रा॒णाच्चा॑पा॒नाच्च॑।
दि॒वश्च॑ पृथि॒व्याश्च॑॥ २॥

[[1-4-6-3]]

सर्व॑स्माद्वि॒त्ताद्वेद्या॑त्।
अ॒भि॒व॒र्तो ब्र॑ह्मसा॒मं भव॑ति।
सु॒व॒र्गस्य॑ लो॒कस्या॒भिवृ॑त्त्यै।
अ॒भि॒जिद्भ॑वति।
सु॒व॒र्गस्य॑ लो॒कस्या॒भिजि॑त्यै।
वि॒श्व॒जिद्भ॑वति।
विश्व॑स्य॒ जित्यै॑।
यस्य॒ भूया॑ꣳसो यज्ञक्र॒तव॒ इत्या॑हुः।
स दे॒वता॑ वृङ्क्त॒ इति॑।
यद्य॑ग्निष्टो॒मः सोम॑ः प॒रस्ता॒त्स्यात्॥ ३॥

[[1-4-6-4]]

उ॒क्थ्यं॑ कुर्वीत।
यद्यु॒क्थ्य॑ः स्यात्।
अ॒ति॒रा॒त्रं कु॑र्वीत।
य॒ज्ञ॒क्र॒तुभि॑रे॒वास्य॑ दे॒वता॑ वृङ्क्ते।
यो वै छन्दो॑भिरभि॒भव॑ति।
स स॑ꣳसुन्व॒तोर॒भिभ॑वति।
सं॒वे॒शाय॑ त्वोपवे॒शाय॒ त्वेत्या॑ह।

छन्दाꣳसि वै संवेश उपवेशः।
छन्दोभिरेवास्य छन्दाꣳस्यभिभवति।
इष्टर्गो वा ऋत्विजामध्वर्युः॥ ४॥

[[1-4-6-5]]
इष्टर्गः खलु वै पूर्वोऽर्ष्टुः क्षीयते।
प्राणापानौ मृत्योर्मा पातमित्याह।
प्राणापानयोरेव श्रयते।
प्राणापानौ मा मा हासिष्टमित्याह।
नैनं पुराऽऽयुषः प्राणापानौ जहितः।
आर्तिं वा एते निर्यन्ति।
येषां दीक्षितानां प्रमीयते।
तं यदववर्जेयुः।
क्रूरकृतामिवैषां लोकः स्यात्।
आहर दहेति ब्रूयात्॥ ५॥

[[1-4-6-6]]
तं दक्षिणतो वेद्यै निधाय।
सर्पराज्ञिया ऋग्भिः स्तुयुः।
इयं वै सर्पतो राज्ञी।
अस्या एवैनं परिददति।
व्यृद्धं तदित्याहुः।
यत्स्तुतमननुशस्तमिति।
होता प्रथमः प्राचीनावीती मार्जालीयं परीयात्।
यामीरनुब्रुवन्।
सर्पराज्ञीनां कीर्तयेत्।
उभयोरेवैनं लोकयोः परिददति॥ ६॥

[[1-4-6-7]]
अथो धुवन्त्येवैनम्।
अथो न्येवास्मै ह्नुवते।
त्रिः परियन्ति।

त्रय॑ इ॒मे लो॒काः।

ए॒भ्य ए॒वैनं॑ लो॒केभ्यो॑ धुवते।

त्रिः पु॒नः परि॑यन्ति।

षट् संप॑द्यन्ते।

षड्वा ऋ॒तवः॑।

ऋ॒तुभि॑रे॒वैनं॑ धुवते।

अग्न॒ आयू॑ꣳषि पवस॒ इति॑ प्रति॒पदं॑ कुर्वीरन्।

र॒थ॒न्त॒रसा॑मैषा॒ꣳ॒ सोमः॑ स्यात्।

आयु॑रे॒वात्मन्द॑धते।

अथो॑ पा॒प्मान॑मे॒व वि॒जह॑तो यन्ति॥ ७॥

अ॒भिजि॑त्यै पृथि॒व्याश्च॒ स्याद॑ध्व॒र्युर्ब्रू॑याल्लो॒कयोः॒ परि॑ददति कुर्वीर॒ꣳ॒स्त्रीणि॑ च॥ ६॥

[[1-4-7-1]]

अ॒सुर्यं॑ वा ए॒तस्मा॒द्वर्णं॑ कृ॒त्वा।

प॒शवो॑ वी॒र्य॑मप॑क्रामन्ति।

यस्य॒ यूपो॑ वि॒रोह॑ति।

त्वा॒ष्ट्रं ब॑हुरू॒पमाल॑भेत।

त्वष्टा॒ वै रू॒पाणा॑मीशे।

य ए॒व रू॒पाणा॒मीशे॑।

सो॑ऽस्मिन्प॒शून् वी॒र्यं॑ यच्छति।

नास्मा॑त्प॒शवो॑ वी॒र्य॑मप॑ क्रामन्ति।

आर्ति॒ं वा ए॒ते निर्य॑न्ति।

येषां॑ दीक्षि॒ताना॑म॒ग्निरु॒द्वाय॑ति॥ १॥

[[1-4-7-2]]

यदा॑ह॒वनीय॑ उ॒द्वाये॑त्।

यत्तं मन्थे॑त्।

विच्छि॑न्द्यात्।

भ्रातृ॑व्यमस्मै जनयेत्।

यदा॑ह॒वनीय॑ उ॒द्वाये॑त्।

आग्नी॑ध्रा॒दुद्ध॑रेत्।

यदाग्नीध्र उद्वायेत्।
गार्हपत्यादुद्धरेत्।
यद्गार्हपत्य उद्वायेत्।
अत एव पुनर्मन्थेत्॥ २॥

[[1-4-7-3]]
अत्र वाव स निलयते।
यत्र खलु वै निलीनमुत्तमं पश्यन्ति।
तदेनमिच्छन्ति।
यस्माद्दारोरुद्वायेत्।
तस्यारणी कुर्यात्।
क्रुमुकमपि कुर्यात्।
एषा वा अग्नेः प्रिया तनूः।
यत्क्रुमुकः।
प्रिययैवैनं तनुवा समर्धयति।
गार्हपत्यं मन्थति॥ ३॥

[[1-4-7-4]]
गार्हपत्यो वा अग्नेर्योनिः।
स्वादेवैनं योनेर्जनयति।
नास्मै भ्रातृव्यं जनयति।
यस्य सोम उपदस्येत्।
सुवर्णꣳ हिरण्यं द्वेधा विच्छिद्य।
ऋजीषेऽन्यदा धूनुयात्।
जुहुयादन्यत्।
सोममेवाभिषुणोति।
सोमं जुहोति।
सोमस्य वा अभिषूयमाणस्य प्रिया तनूरुदक्रामत्॥ ४॥

[[1-4-7-5]]
तत्सुवर्णꣳ हिरण्यमभवत्।
यत्सुवर्णꣳ हिरण्यं कुर्वन्ति।

प्रियये॒वैनं॑ त॒नुवा॒ सम॑र्धयन्ति।

यस्याक्री॑त॒ꣳ सोम॑मप॒हरे॑युः।

क्री॒णी॒यादे॒व।

सैव त॒तः प्राय॑श्चित्तिः।

यस्य॑ क्री॒तम॑प॒हरे॑युः।

आ॒दा॒राꣳश्च॑ फाल्गु॒नानि॑ चा॒भिषु॑णुयात्।

गा॒य॒त्री यꣳ सोम॒माह॑रत्।

तस्य॒ योऽꣳ॑शुः प॒राऽप॑तत्॥ ५॥

[[1-4-7-6]]

त आ॑दा॒रा अ॑भवन्।

इन्द्रो॑ वृ॒त्रम॑हन्।

तस्य॑ व॒ल्कः परा॑ऽपतत्।

तानि॑ फाल्गु॒नान्य॑भवन्।

प॒शवो॒ वै फा᳚ल्गु॒नानि॑।

प॒शव॒ः सोमो॒ राजा᳚।

यदा॑दा॒राꣳश्च॑ फाल्गु॒नानि॑ चाभिषु॒णोति॑।

सोम॑मे॒व राजा॑नम॒भिषु॑णोति।

शृ॒तेन॑ प्रातःसव॒ने श्री॑णीयात्।

द॒ध्ना म॒ध्यन्दि॑ने॥ ६॥

[[1-4-7-7]]

नी॒त॒मि॒श्रेण॑ तृतीयसव॒ने।

अ॒ग्नि॒ष्टो॒मः सोम॑ः स्याद्रथन्त॒रसा॑मा।

य ए॒वर्त्विजो॑ वृ॒ताः स्युः।

त ए॑नं याजयेयुः।

एका॒ं गां दक्षि॑णां दद्या॒त्तेभ्य॑ ए॒व।

पुन॒ः सोमं॑ क्रीणीयात्।

य॒ज्ञेनै॒व तद्य॒ज्ञमि॑च्छति।

सैव त॒तः प्राय॑श्चित्तिः।

सर्वा᳚भ्यो॒ वा ए॒ष दे॒वता᳚भ्य॒ः सर्वे᳚भ्यः पृ॒ष्ठेभ्य॑ आ॒त्मान॒मागु॑रते।

यः स॒त्त्रायां॑गु॒रतें॑।
ए॒ताव॒ान्खल॒ु वै पु॒रु॑षः।
याव॑दस्य वि॒त्तम्।
स॒र्व॒वे॒द॒सेन॑ यजेत।
सर्व॑पृष्ठोऽस्य॒ सोम॑ः स्यात्।
सर्वा॑भ्य ए॒व दे॒वता॑भ्यः॒ सर्वे॑भ्यः पृ॒ष्ठेभ्य॑ आ॒त्मानं॒ निष्क्री॑णीते॥ ७॥
उ॒द्गाय॑ति मन्थेन्मन्थत्यक्रामत्प॒राऽप॑तन्म॒ध्यन्दि॑न आग॒ुर॒ते पञ्च॑ च॥ ७॥

[[1-4-8-1]]

पव॑मानः सुव॒र्जन॑ः।
प॒वित्रे॑ण विच॑र्षणिः।
यः पोता॒ स पु॑नातु मा।
पु॒नन्तु॑ मा देव॒जनाः।
पु॒नन्तु॒ मन॑वो धि॒या।
पु॒नन्तु॒ विश्व॑ आ॒यव॑ः।
जात॑वेदः प॒वित्र॑वत्।
प॒वित्रे॑ण पुनाहि मा।
शु॒क्रेण॑ दे॒व दीद्य॑त्।
अग्ने॒ क्रत्वा॒ क्रतू॒ँ॒रनु॑॥ १॥

[[1-4-8-2]]

यत्ते॑ प॒वित्र॑म॒र्चिषि॑।
अग्ने॒ वित॑तमन्त॒रा।
ब्रह्म॒ तेन॑ पुनीमहे।
उ॒भाभ्या॑ँ देव सवितः।
प॒वित्रे॑ण स॒वेन॑ च।
इ॒दं ब्रह्म॑ पुनीमहे।
वै॒श्व॒दे॒वी पु॑नती दे॒व्यागा॑त्।
यस्यै॑ ब॒ह्वीस्त॒नुवो॑ वी॒तपृ॑ष्ठाः।
तया॒ मद॑न्तः सध॒ माद्ये॑षु।
व॒यꣳ स्या॑म॒ पत॑यो र॒यी॒णाम्॥ २॥

[[1-4-8-3]]

वैश्वानरो रश्मिभिर्मा पुनातु।
वातः प्राणेनेषिरो मयोभूः।
द्यावापृथिवी पयसा पयोभिः।
ऋतावरी यज्ञिये मा पुनीताम्।
बृहद्भिः सवितस्तृभिः।
वर्षिष्ठैर्देव मन्मभिः।
अग्ने दक्षैः पुनाहि मा।
येन देवा अपुनत।
येनापो दिव्यं कशः।
तेन दिव्येन ब्रह्मणा॥ ३॥

[[1-4-8-4]]

इदं ब्रह्म पुनीमहे।
यः पावमानीरध्येति।
ऋषिभिः संभृतꣳ रसम्।
सर्वꣳ स पूतमश्नाति।
स्वदितं मातरिश्वना।
पावमानीर्यो अध्येति।
ऋषिभिः संभृतꣳ रसम्।
तस्मै सरस्वती दुहे।
क्षीरꣳ सर्पिर्मधूदकम्।
पावमानीः स्वस्त्ययनीः॥ ४॥

[[1-4-8-5]]

सुदुघा हि पयस्वतीः।
ऋषिभिः संभृतो रसः।
ब्राह्मणेष्वमृतꣳ हितम्।
पावमानीर्दिशन्तु नः।
इमं लोकमथो अमुम्।
कामान्त्समर्धयन्तु नः।

दे॒वीर्दे॒वैः स॒माभृ॑ताः।
पा॒व॒मा॒नीः स्व॒स्त्यय॑नीः।
सु॒दुघा॒ हि घृ॑त॒श्चु॑तः।
ऋषि॑भि॒ः संभृ॑तो॒ रसः॑॥ ५॥

[[1-4-8-6]]
ब्रा॒ह्म॒णेष्व॒मृत॑ꣳ हि॒तम्।
येन॑ दे॒वाः प॒वित्रे॑ण।
आ॒त्मानं॑ पु॒नते॒ सदा᳚।
तेन॑ स॒हस्र॑धारेण।
पा॒व॒मा॒न्यः पु॑नन्तु मा।
प्रा॒जा॒प॒त्यं प॒वित्र᳚म्।
श॒तोद्या॑मꣳ हि॒र॒ण्मय᳚म्।
तेन॑ ब्रह्म॒विदो॑ व॒यम्।
पू॒तं ब्रह्म॑ पुनीमहे।
इन्द्रः॑ सुनी॒ती स॒ह मा॑ पुनातु।
सोमः॑ स्व॒स्त्या वरु॑णः स॒मीच्या᳚।
य॒मो राजा᳚ प्रमृ॒णाभिः॑ पुनातु मा।
जा॒तवे॑दा मो॒र्जय॑न्त्या पुनातु॥ ६॥
अनु॑ र॒यीणां ब्रह्म॑णा स्व॒स्त्यय॑नीः सु॒दुघा॒ हि घृ॒तश्चु॒त ऋषि॑भि॒ः संभृ॑तो॒ रसः॑ पुनातु॒ त्रीणि॑ च॥ ८॥

[[1-4-9-1]]
प्र॒जा वै स॒त्रमा॑सत॒ तप॒स्तप्य॑माना॒ अजु॑ह्वतीः।
दे॒वा अ॑पश्यञ्चम॒सं घृ॒तस्य॑ पू॒र्णꣳ स्व॒धाम्।
तमुपोद॑तिष्ठ॒न्तम॑जुहवुः।
तेना᳚र्धमा॒स ऊ॒र्जमवा॑रुन्धत।
तस्मा॑दर्धमा॒से दे॒वा इ॑ज्यन्ते।
पि॒तरो॑ऽपश्यञ्चम॒सं घृ॒तस्य॑ पू॒र्णꣳ स्व॒धाम्।
तमुपोद॑तिष्ठ॒न्तम॑जुहवुः।
तेन॑ मा॒स्यू॒र्जमवा॑रुन्धत।
तस्मा᳚न्मा॒सि पि॒तृभ्यः॑ क्रियते।

मनुष्या॑ अपश्यञ्चमसं घृतस्य॑ पूर्णꣳ स्वधाम्॥ १॥

[[1-4-9-2]]

तमुपो॑द॑तिष्ठन्तम॑जुहवुः।

तेन॑ द्वयीमूर्ज॑मवा॑रुन्धत।

तस्माद्विरह्नो॑ मनुष्ये॑भ्य उप॑ ह्रियते।

प्रातश्च॑ सायं च॑।

पशवो॑ऽपश्यञ्चमसं घृतस्य॑ पूर्णꣳ स्वधाम्।

तमुपो॑द॑तिष्ठन्तम॑जुहवुः।

तेन॑ त्रयीमूर्ज॑मवा॑रुन्धत।

तस्मात्त्रिरह्नः पशवः प्रेर॑ते।

प्रातः स॑ङ्गवे सायम्।

असु॑रा अपश्यञ्चमसं घृतस्य॑ पूर्णꣳ स्वधाम्॥ २॥

[[1-4-9-3]]

तमुपो॑द॑तिष्ठन्तम॑जुहवुः।

तेन॑ संवत्सर ऊर्ज॑मवा॑रुन्धत।

ते देवा अ॑मन्यन्त।

अमी वा इदम॑भूवन्।

यद्वयꣳस्म इति॑।

त एतानि॑ चातुर्मास्यान्य॑पश्यन्।

तानि निर॑वपन्।

तैरे॑वैषां तामूर्ज॑मवृञ्जत।

ततो॑ देवा अभ॑वन्।

पराऽसु॑राः॥ ३॥

[[1-4-9-4]]

यद्यज॑ते।

यामेव देवा ऊर्ज॑मवारु॑न्धत।

तां तेनाव॑रुन्धे।

यत्पितृभ्यः॑ करोति॑।

यामेव पितर ऊर्ज॑मवारु॑न्धत।

तां तेनाव॑रुन्धे।
यदा॑वस॒थेऽन्न॒ꣳ॒ हर॑न्ति।
यामे॒व म॑नु॒ष्या॑ ऊर्ज॒॑मवा॑रुन्धत।
तां तेनाव॑रुन्धे।
यद्दक्षि॑णा॒ं ददा॑ति॥ ४॥

[[1-4-9-5]]
यामे॒व प॒शव॒ ऊर्ज॒॑मवा॑रुन्धत।
तां तेनाव॑रुन्धे।
यच्चा॑तुर्मा॒स्यैर्यज॑ते।
यामे॒वासु॑रा॒ ऊर्ज॒॑मवा॑रुन्धत।
तां तेनाव॑रुन्धे।
भव॑त्या॒त्मना᳚।
परा᳚ऽस्य॒ भ्रातृ॑व्यो भवति।
वि॒राजो॒ वा ए॒षा विक्रा᳚न्तिः।
यच्चा॑तुर्मा॒स्यानि॑।
वै॒श्व॒दे॒वेना॒स्मिँल्लो॒के प्रत्य॑तिष्ठत्।
व॒रु॒ण॒प्र॒घा॒सैर॒न्तरि॑क्षे।
सा॒क॒मे॒धैर॒मुष्मिँ॑ल्लो॒के।
ए॒ष ह॒त्वावै तत्सर्व॑ भवति।
य ए॒वं वि॒द्वाꣳश्चा॑तुर्मा॒स्यैर्यज॑ते॥ ५॥
म॒नु॒ष्या॑ अपश्यञ्च॒मसं घृ॒तस्य॑ पू॒र्णꣳ स्व॒धामसु॑रा अपश्यञ्च॒मसं घृ॒तस्य॑ पू॒र्णꣳ स्व॒धामसु॑रा॒
दद᳚त्यतिष्ठच्च॒त्वारि॑ च॥ ९॥

[[1-4-10-1]]
अ॒ग्निर्वाव सं॑वत्स॒रः।
आ॒दि॒त्यः प॑रिवत्स॒रः।
च॒न्द्रमा॑ इदावत्स॒रः।
वा॒युर॑नुवत्स॒रः।
यद्वै᳚श्वदे॒वेन॒ यज॑ते।
अ॒ग्निमे॒व तत्सं॑वत्स॒रमा᳚प्नोति।

तस्मा᳚द्वैश्वदे॒वेन॒ यज॑मानः ।
सं॒व॒त्स॒रीणा॑ꣳ स्व॒स्तिमाशा᳚स्त॒ इत्याशा॑सीत ।
यद्व॑रुणप्रघा॒सैर्यज॑ते ।
आ॒दि॒त्यमे॒व तत्प॑रिवत्स॒रमा᳚प्नोति ॥ १ ॥

[[1-4-10-2]]
तस्मा᳚द्वरुणप्रघा॒सैर्यज॑मानः ।
प॒रि॒वत्स॒रीणा॑ꣳ स्व॒स्तिमाशा᳚स्त॒ इत्याशा॑सीत ।
यत्सा॑कमे॒धैर्यज॑ते ।
च॒न्द्रम॑सने॒व तदि॑दावत्स॒रमा᳚प्नोति ।
तस्मा᳚त्साकमे॒धैर्यज॑मानः ।
इ॒दा॒वत्स॒रीणा॑ꣳ स्व॒स्तिमाशा᳚स्त॒ इत्याशा॑सीत ।
यत्पि॑तृय॒ज्ञेन॒ यज॑ते ।
दे॒वाने॒व तद॒न्वव॑स्यति ।
अथ॒ वा अ॑स्य वा॒युश्चा॑नुवत्स॒रश्चाप्री॑ता॒वुच्छि॑ष्येते ।
यच्छु॑नासी॒रीये॑ण॒ यज॑ते ॥ २ ॥

[[1-4-10-3]]
वा॒युमे॒व तद॑नुवत्स॒रमा᳚प्नोति ।
तस्मा᳚च्छुनासी॒रीये॑ण॒ यज॑मानः ।
अ॒नु॒वत्स॒रीणा॑ꣳ स्व॒स्तिमाशा᳚स्त॒ इत्याशा॑सीत ।
सं॒व॒त्स॒रं वा ए॒ष ईप्स॒तीत्या॑हुः ।
यश्चा᳚तुर्मा॒स्यैर्यज॑त॒ इति॑ ।
ए॒ष ह॒ त्वै सं॑वत्स॒रमा᳚प्नोति ।
य ए॒वं वि॒द्वाꣳश्चा॑तुर्मा॒स्यैर्यज॑ते ।
विश्वे॑ दे॒वाः सम॑यजन्त ।
तेऽ᳚ग्निमे॒वाय॑जन्त ।
त ए॒तं लो॒कम॑जयन् ॥ ३ ॥

[[1-4-10-4]]
यस्मि॑न्न॒ग्निः ।
यद्वै᳚श्वदे॒वेन॒ यज॑ते ।

एतमेव लोकं जयति।

यस्मिन्नग्निः।

अग्नेरेव सायुज्यमुपैति।

यदा वैश्वदेवेन यजते।

अथ संवत्सरस्य गृहपतिमाप्नोति।

यदा संवत्सरस्य गृहपतिमाप्नोति।

अथ सहस्रयाजिनमाप्नोति।

यदा सहस्रयाजिनमाप्नोति॥ ४॥

[[1-4-10-5]]

अथ गृहमेधिनमाप्नोति।

यदा गृहमेधिनमाप्नोति।

अथाग्निर्भवति।

यदाऽग्निर्भवति।

अथ गौर्भवति।

एषा वै वैश्वदेवस्य मात्रा।

एतद्वा एतेषामवमम्।

अतोऽतो वा उत्तराणि श्रेयाꣳसि भवन्ति।

यद्विश्वे देवाः समयजन्त।

तद्वैश्वदेवस्य वैश्वदेवत्वम्॥ ५॥

[[1-4-10-6]]

अथादित्यो वरुणꣳ राजानं वरुणप्रघासैरयजत।

स एतं लोकमजयत्।

यस्मिन्नादित्यः।

यद्वरुणप्रघासैर्यजते।

एतमेव लोकं जयति।

यस्मिन्नादित्यः।

आदित्यस्यैव सायुज्यमुपैति।

यदादित्यो वरुणꣳ राजानं वरुणप्रघासैरयजत।

तद्वरुणप्रघासानां वरुणप्रघासत्वम्।

अथ सोमो राजा छन्दाꣳसि साकमेधैरयजत॥ ६॥

[[1-4-10-7]]
स एतं लोकमजयत्।
यस्मिꣴश्चन्द्रमा विभाति।
यत्साकमेधैर्यजते।
एतमेव लोकं जयति।
यस्मिꣴश्चन्द्रमा विभाति।
चन्द्रमस एव सायुज्यमुपैति।
सोमो वै चन्द्रमाः।
एष ह त्वै साक्षात्सोमं भक्षयति।
य एवं विद्वान्त्साकमेधैर्यजते।
यत्सोमश्च राजा छन्दाꣳसि च समैधन्त॥ ७॥

[[1-4-10-8]]
तत्साकमेधानाꣳ साकमेधत्वम्।
अथर्तवः पितरः प्रजापतिं पितरं पितृयज्ञेनायजन्त।
त एतं लोकमजयन्।
यस्मिन्नृतवः।
यत्पितृयज्ञेन यजते।
एतमेव लोकं जयति।
यस्मिन्नृतवः।
ऋतूनामेव सायुज्यमुपैति।
यदृतवः पितरः प्रजापतिं पितरं पितृयज्ञेनायजन्त।
तत्पितृयज्ञस्य पितृयज्ञत्वम्॥ ८॥

[[1-4-10-9]]
अथौषधय इमं देवं त्र्यम्बकैरयजन्त प्रथेमहीति।
ततो वै ता अप्रथन्त।
य एवं विद्वाꣳस्त्र्यम्बकैर्यजते।
प्रथते प्रजया पशुभिः।
अथ वायुः परमेष्ठिनꣳ शुनासीरीयेणायजत।

स एतं लोकमजयत्।
यस्मिन्वायुः।
यच्छुनासीरीयेण यजते।
एतमेव लोकं जयति।
यस्मिन्वायुः॥ ९॥

[[1-4-10-10]]
वायोरेव सायुज्यमुपैति।
ब्रह्मवादिनो वदन्ति।
प्र चातुर्मास्ययाजी मीयता३ न प्रमीयता३ इति।
जीवन्वा एष ऋतूनप्येति।
यदि वसन्ता प्रमीयते।
वसन्तो भवति।
यदि ग्रीष्मे ग्रीष्मः।
यदि वर्षासु वर्षाः।
यदि शरदि शरत्।
यदि हेमन् हेमन्तः।
ऋतुर्भूत्वा संवत्सरमप्येति।
संवत्सरः प्रजापतिः।
प्रजापतिर्वावैषः॥ १०॥
परिवत्सरमाप्नोति शुनासीरीयेण यजतेऽजयन्त्सहस्रयाजिनमाप्नोति वैश्वदेवत्वꣳ साकमेधैरयजत समैधन्त पितृयज्ञत्वं जयति यस्मिन्वायुर्हेमन्तस्त्रीणि च॥ १०॥
उभये युवꣳ सुराममुदस्थान्नि वै यस्य प्रातःसवन एकैकोऽसुर्यं पवमानः प्रजा वै सत्रमासताग्निर्वाव संवत्सरो दश॥ १०॥
उभये वा उदस्थात्सर्वाभिर्मध्यतोऽत्र वाव ब्राह्मणेष्वथ गृहमेधिनꣳ षट्षष्टिः॥ ६६॥